

indecentiam, si una cum Cadavere Calix ipse in sepulcro condendus esset. Supervacaneum porro esset Calicem apponere, nam ut supra innuimus, Personarum Ecclesiasticarum Cadavera Sacris induuntur Vestibus, ut eorum significaretur Ordo, ad quem indicandum et Sacerdotalem characterem Casula et Stola ante pectus ad modum Crucis plicata, sunt satis. Ad quid ergo Calix et Missale? Clericis de Sacrif. miss. decis. 50, num. 49; Sarnell. Epist. 33, tom. I; Bass. Cureya. Idque firmanunt Concilium Provinciale Beneventanum ann. 1673, tit. 28, De sepulturis cap. 18. « Calix in Sacerdotum defunctorum

CADUCITAS.

Vide verb. EMPHYTEUSIS, art. 3, a n. 8 ad 12.

CÆCUS.

Quoad recitationem divini officii vide verb. OFFICIUM DIVINUM, art. 5, a num. 1 ad 8. — Quoad obtinendam dispensationem ad effectum tum obtinendi beneficium ecclesiasticum, tum missam celebrandi, vide verb. DISPENSATIO, d. 69, 70. — Quoad percipiendas distributiones quotidianas, vide verb. DISTRIBUTIONES, art. 1, n. 15 et 16.

CÆLIBATUS.

SUMMARIUM.

1. Cælibatus Sacris Ministris initio præscriptus fuit tam in Orientali, quam in Occidentali Ecclesia. — 2. Sed deinde permissa fuit uxorum retentio Orientalibus. — 3. Cælibatus tamen suadetur enixe Græcis Subdiaconis, Diaconis et Presbyteris. — 4. Cælibatus obligatio num ex voto, an ex lege Ecclesiastica repetenda sit. — 5. Post majores Ordines jam

(1. Cælibatus sacris Ministris initio præscriptus fuit tam in Orientali quam in Occidentali Ecclesia; Benedictus XIV, tom. I,

(1) De Cælibatus lege parce admodum Cl. Auctor; quapropter visum fuit de ipsa pauca quædam hic delibare.

Explorati juris est, Cælibatus legem jure Ecclesiastico statutam fuisse, atque sacris Ministris impositam, quemadmodum contra aliquos temere contrarium opinantes clarissime evincit doctissimus Bellarminus in suis Controversiis lib. II de Clericis cap. 18.

Isthæc porro Cælibatus sacratissima lex tam eximiam præfert vetustatis notam, ut Apostolica merito dicenda sit; siquidem cum ipsis Ecclesiæ incunabulis cœpit, omnique ævo permansit; licet nonnihil varietatis inter utramque Ecclesiam Occidentalem nempe atque Orientalem, in ea servanda deprehenderetur; uti mox dicemus. Scilicet hoc debebatur Victimæ illi virginæ, ac virgineo odore fragrantis, ut publica Ecclesiæ lege ab ipso sui exordio sancitum esset, ne victima illa cœlestis contractaretur, immolaretur, produceretur in altari, nisi per eos qui aut virgines essent, aut vidui, aut in æternum pudici, uti loquitur D. Hieronymus.

Neque hoc de sola Occidentali Ecclesia erit accipiendum, quandoquidem et apud Orientales a primis usque Ecclesiæ sæculis hæc quoque lex Cælibatum sacris injungens ministris sancita erat. Hujus quidem rei locupletissimi testes occurrunt Epiphanius, et Hieronymus, qui verbis tam disertis eam affirmant, ut omnino de ipsa dubitare nefas sit. Lege Thomassinum in de Nov. et Veter. Eccles. Disciplina p. 1, lib. II, cap. 60.

Quapropter merito vapulat Natalis Alexander qui in Synops. Histor. Ecclesiast. Secul. Quart. cap. 1, n. 9, docet ante Siricii Pontificis tempora, hoc est

manibus, et alia sacra juxta illos non apponantur; sed præscriptus ab Ecclesia ritus executioni demanetur; » et Synodus Fulginatensis, his verbis: « Calicem vero consecratum in Sacerdotum defunctorum manibus, sicubi abusive introductum esset, de cætero non apponi jubemus. » Idem aliis in Synodis statutum fuit. Nota tamen, apud Germanos et quosdam alios mos esse ante defuncti feretrum Calicem ex cera ab aliquo Clerico cotta induto deferendi, illumque supra Presbyteri corpus in sepulcro deijciendi.

susceptos invalidum est Matrimonium. — 6. Post initum Matrimonium, ex quo bigamia contracta est, nemo nequidem ad primam tonsuram promovetur. — 7. Nec extra casum bigamiæ, nisi uxor consentiat, et castitatem profiteatur. — 8. De legis Cælibatus antiquitate in Latina et Orientali Ecclesia, deque ejusdem discrimine in utraque. — 9. 10. De hujus legis æquitate et de nulla juri divino et naturali repugnantia.

Constit. 129, incip., *Eo quamvis tempore §. 34 (1).* (2. Sed deinde ex indulgentia permissa fuit uxorum retentio Græcis, Maroni-

ante annum 385, cum Siricius ad Pontificatus fastigium evehctus est, Cælibatum nulla Ecclesiastica lege sancitum fuisse; sed sola consuetudine Sacris Ordinibus adnexum fuisse.

Illud tamen discriminis inter Orientalem atque Occidentalem Ecclesiam observatum fuit; nempe quod in Orientali Ecclesia in hoc magis animus intendebatur, ne post receptos Sacros ordines carnalibus nuptiis quis contaminare se auderet; cæterum si quis post contracta cum aliqua conjugia ad Sacros Ordines proveheretur, uxorem legitimam in ipso Sacro ministerio esse retinendam plures contendebant, et suo potius exemplo edocebant. Cujusmodi abusum probe cognoscentes antiquiores Synodi, imo et ipsum Nicænum Concilium connivendum satius duxerunt: *Nam si vigore legum id emendatum fuisset, forte ex ipso medicamine morbus evasisset deterior, ut aiebat laud. Epiphanius.* In Ecclesia vero Occidentali æque vetitum erat et uxorem ducere post sacræ Ordinationis receptum characterem, aut uxore ante Ordinationem recepta uti, eique consuescere, uti loquuntur Patres. Lex isthæc extendebatur non solum ad Episcopos (quod in ipsa Orientali Ecclesia quantum ad ipsos Episcopos, æque ac in Occidentali semper servatum fuit) sed etiam ad Presbyteros, et Diaconos; etenim Hypodiaconi primis Ecclesiæ sæculis hæc in re suæ voluntati relicti fuerunt; et licet Leo Magnus legem continentia ipsi Hypodiaconis indixisset, illa tamen non ubique statim recepta fuit. Lege laud. Thomassinum. loc. cit. cap. 60 et 61.

Abusum antea invecctum in Orientali Ecclesia, ut uxorem antea receptam in ipso sacro ministerio, et retinere, eaque uti liceret, Græci, ut erat ingenium

nationi intractabile, obstinatissime retinuerunt; quin et synodali lege ipsum confirmare ausi fuere, et retinendum decreverunt. Id patet ex Synodo Trullana habita an. 688, uti contendit Natal. Alexand. *Histor. Ecclesiast.* Dissert. III in Sæcul. Septim. ubi profana illa Synodus damnat nominatim canones Ecclesiæ Romanæ Cælibatum Clericorum spectantes; atque una simul statuit ut Clerici ante Subdiaconatum uxores ducerent, et cum eisdem viverent etiam postea in Sacris Ordinibus constituti. Hinc abusus ille in morem evasit; ac tandem magis crevit, atque confirmatus est tempore Leonis IX, cum dissidium Græcorum cum Latinis maxime ferebat.

Cum autem ab antiqua erroris consuetudine nulla facile ratione dimoveri possent Presbyteri, alique Clerici Græcanici ritus, ne vetustis simultatibus novæ dissidiorum causæ adjicerentur, ad Romanæ Ecclesiæ omnium Matris, ac Magistræ, pietatem spectabat, ut in favorem Græcæ Ecclesiæ nonnihil remitteret de rigore antiquæ disciplina, quod reapse tandem factum est; uti compertum habetur ex Can. *Aliter 15*, Distinct. 51, qui est Stephani Pontificis, ex cap. *Cum olim 6* de Cleric. Conjugat. et cap. *Quæsitum 7* de Pœnitent. et Remissionib. Ex instr. Clement. VIII, quæ incipit, *Presbyteri Græci*; ac demum ex Instructione Benedicti XIV, quæ incipit, *Eo quamvis tempore.* Illud vero tantummodo ipsis in junctum fuit, ut antequam ad Sacrum Sacrificium, seu Sanctam Missam celebrandam accederent, vel

nisi ipsa consentiat et castitatem profiteatur, nemo hodie admittitur ne ad primam quidem tonsuram.

(8. Lex Cælibatus seu continentia sacris Ministris imposita, adversus quam tam acriter Protestantes decertarunt, quamvis tanto insano furore Sæculo XVI insectati sunt, antiquissima est in Ecclesia Dei, æquitati non difformis, nec juri divino vel naturali repugnans. Lex etenim ista in exemplo Apostolorum fundata ab ipso apostolico ævo universaliter fuit recepta, atque in antiquissimis Conciliorum et Pontificum sanctionibus firmata. In exemplo equidem Apostolorum fundata, nam juxta Tertullianum lib. de Monogam. c. 8, ex Apostolorum numero Petrum tantum uxorem habuisse legimus; et Hieronymus contra Jovinianum lib. I, hæc habet: « Quoniam, excepto Apostolo Petro, non sit manifeste relatum de aliis Apostolis, quod uxores habuerint: et quum de uno scriptum sit, et de cæteris tacitum, intelligere debemus, sine uxoribus eos fuisse, de quibus nihil tale Scriptura significat. » Idem S. Doctor, Epist. 48, ad Pammachium: « Christus virgo, virgo Maria utriusque sexus virginitatis dedicaverit principia; Apostoli vel virgines, vel post nuptias continentis. » Hinc ab ipsis primis Ecclesiæ sæculis, etsi continentia nondum Clericis certa vel declarata lege imposita, tamen consuetudine jam receptum erat, ut Sacris initiati ab uxoribus abstinerent, quas ante ordinationem acceperant. De hac consuetudine vide Origen., homil. 33 in Num. n. 3, et lib. III contra Celsum, n. 48; Hieronymum lib. contra Vigilantium; Eusebium, Demonstrat. Evangel. lib. I, cap. 9, et Epiphanius Hæres. 48, n. 9, et Hæres. 59, n. 4, qui pluries affirmat hujusmodi consuetudinem ab Apostolorum ætate atque instituto esse

tis, aliisque Orientalibus. Idem, Ibid § 35.

(3. Cælibatus Græcis Subdiaconis, Diaconis, et Presbyteris enixe suadetur, quamvis eorum Matrimonium cum unica et virgine non reprobetur. Idem Constit. 67, incip. *Etsi*, § 7, num. 26, ibi: *Etsi expetendum quam maxime esset, ut Græci, qui sunt in Sacris Ordinibus constituti, castitatem, non secus ac Latini, servarent, nihilominus ut eorum Clerici, Subdiaconi, Diaconi et Presbyteri uxores in eorum ministerio retineant, dummodo ante Sacros Ordines Virgines, non Viduas, neque corruptas, duxerint, Romana non prohibet Ecclesia. Eos autem, qui Viduam, vel corruptam duxerint, vel ad secunda vota, prima uxore mortua, convolarint, ad Subdiaconatum, Diaconatum, et Presbyteratum promoveri omnino prohibemus (1).*

ADDITIONES CASINENSES.

(4. Majores Clerici omnino castitatem servare tenentur. An vero Cælibatus obligatio ex voto, an ex lege ecclesiastica repetenda sit inter se non conveniunt Auctores. Tridentini enim Patres tantum damnare Lutherum dicentem: *Non obstante lege ecclesiastica vel voto.* Vid. Scotum 4, dist. 39; Bellar. Contr. I. I, de Matr. c. 21; Sanchez de Matr. I. VII; Pallav. Hist. Con. Trid. I. XXIII, c. 9, n. 2; Amort. Theol. Tract. de ord.; Schmalzgrueber Jus Eccl. Un., I. III, tit. 3. Vide infra num. 8.

(5. Post majores ordines jam susceptos invalidum est Matrimonium. Conc. Trid. sess. 24. can. 9. de Sacram. Matr.

(6. Post initum Matrimonium, ex quo bigamia vera, vel interpretativa contracta est, nemo ad Ordines, nequidem ad primam tonsuram, vivente vel mortua uxore, promovetur.

(7. Extra casum bigamiæ, uxore vivente,

per hebdomadam, vel per triduum ab uxoribus abstinerent, uti patet ex memoratis Instructionibus Clement. VIII et Benedict. XIV.

Novissimis demum ætatibus adversus legem Cælibatus acriter bellum indixere Joannes Wiclefus, Martinus Lutherus, Calvinus, eorumque sectatores contententes acriter, licere Sacris Ministris etiam post recepta Sacrarum Ordinationum insignia uxores ducere, eisque copulari; at ineptissimas ipsorum argumentationes, quas pro sua insigni temeritate proferre non verentur contra sacratissimam continentia disciplinam ab Apostolica traditione derivatam, atque in Ecclesia semper servatam, uti testatur Synodus Carthaginensis II, can. 27, docte et erudite suo more refellit Bellarmin. laud. lib. I, de Clericis, cap. 19 et seqq. Adesis, si lubet, laudatissimum Theologum.

(1) De Cælibatu, quem tot libris hodie oppugnatum dolentes vidimus, plura dicenda essent, nisi Cælibatus causam jam egisset Franciscus Antonius Zaccaria, edito primum an. 1774 Romæ commentario, cui titulus est: *Storia Polemica del Celibato sacro da contraporsi ad alcune detestabili opere uscite a questi tempi*; deinde hoc anno 1784 vulgata Fulginia ejusdem operis apologia, quæ prænotatur: *Dissertazione Apologetica ni F. A. Z. a conferma della sua Storia Polemica del Celibato sacro, o sia nuova giustificazione del Celibato degli Ecclesiastici contro gl'inconvenienti appostigli anche ultimamente in alcuni infamissimi libri.* (EDIT. BARBIEL.)

nisi ipsa consentiat et castitatem profiteatur, nemo hodie admittitur ne ad primam quidem tonsuram.

(8. Lex Cælibatus seu continentia sacris Ministris imposita, adversus quam tam acriter Protestantes decertarunt, quamvis tanto insano furore Sæculo XVI insectati sunt, antiquissima est in Ecclesia Dei, æquitati non difformis, nec juri divino vel naturali repugnans. Lex etenim ista in exemplo Apostolorum fundata ab ipso apostolico ævo universaliter fuit recepta, atque in antiquissimis Conciliorum et Pontificum sanctionibus firmata. In exemplo equidem Apostolorum fundata, nam juxta Tertullianum lib. de Monogam. c. 8, ex Apostolorum numero Petrum tantum uxorem habuisse legimus; et Hieronymus contra Jovinianum lib. I, hæc habet: « Quoniam, excepto Apostolo Petro, non sit manifeste relatum de aliis Apostolis, quod uxores habuerint: et quum de uno scriptum sit, et de cæteris tacitum, intelligere debemus, sine uxoribus eos fuisse, de quibus nihil tale Scriptura significat. » Idem S. Doctor, Epist. 48, ad Pammachium: « Christus virgo, virgo Maria utriusque sexus virginitatis dedicaverit principia; Apostoli vel virgines, vel post nuptias continentis. » Hinc ab ipsis primis Ecclesiæ sæculis, etsi continentia nondum Clericis certa vel declarata lege imposita, tamen consuetudine jam receptum erat, ut Sacris initiati ab uxoribus abstinerent, quas ante ordinationem acceperant. De hac consuetudine vide Origen., homil. 33 in Num. n. 3, et lib. III contra Celsum, n. 48; Hieronymum lib. contra Vigilantium; Eusebium, Demonstrat. Evangel. lib. I, cap. 9, et Epiphanius Hæres. 48, n. 9, et Hæres. 59, n. 4, qui pluries affirmat hujusmodi consuetudinem ab Apostolorum ætate atque instituto esse

per hebdomadam, vel per triduum ab uxoribus abstinerent, uti patet ex memoratis Instructionibus Clement. VIII et Benedict. XIV.

Novissimis demum ætatibus adversus legem Cælibatus acriter bellum indixere Joannes Wiclefus, Martinus Lutherus, Calvinus, eorumque sectatores contententes acriter, licere Sacris Ministris etiam post recepta Sacrarum Ordinationum insignia uxores ducere, eisque copulari; at ineptissimas ipsorum argumentationes, quas pro sua insigni temeritate proferre non verentur contra sacratissimam continentia disciplinam ab Apostolica traditione derivatam, atque in Ecclesia semper servatam, uti testatur Synodus Carthaginensis II, can. 27, docte et erudite suo more refellit Bellarmin. laud. lib. I, de Clericis, cap. 19 et seqq. Adesis, si lubet, laudatissimum Theologum.

(1) De Cælibatu, quem tot libris hodie oppugnatum dolentes vidimus, plura dicenda essent, nisi Cælibatus causam jam egisset Franciscus Antonius Zaccaria, edito primum an. 1774 Romæ commentario, cui titulus est: *Storia Polemica del Celibato sacro da contraporsi ad alcune detestabili opere uscite a questi tempi*; deinde hoc anno 1784 vulgata Fulginia ejusdem operis apologia, quæ prænotatur: *Dissertazione Apologetica ni F. A. Z. a conferma della sua Storia Polemica del Celibato sacro, o sia nuova giustificazione del Celibato degli Ecclesiastici contro gl'inconvenienti appostigli anche ultimamente in alcuni infamissimi libri.* (EDIT. BARBIEL.)

repetendam. In Orientali Ecclesia quamvis hanc consuetudinem ab Apostolorum tempore servatam invenimus, tamen non defuerunt Presbyteri ac etiam de ordine Episcopali, qui matrimonio juncti fuissent. Verum non ita evenit in Latina Ecclesia; nam ibi D. Petrus quotquot Episcopos, Presbyteros et Diaconos ordinavit, continentiae legi subiecit; Bellarmin., Vasquez, Arcudius, Thomassin. alique doctissimi viri firmissimis adducti fundamentis. Tertullianus enim de clero Africano loquens: *Quanti, ait, in ecclesiasticis ordinibus de continentia censentur, qui Deo nubere maluerunt, qui carnis suae honorem (in primævum paradisi statum) restituerunt, quique se jam illius avi filios dicaverunt, occidentes in se concupiscentiam libidinis, et totum illud quod intra paradisum non potuit admitti; Lib. de Exhort. castitatis, cap. 11.* Vocem porro dicaverunt aperte hic votum ac professionem significare censet Cl. Perrone in suis Prælection. Theolog., tract. de Ordin. cap. 5, n. 155. Patres etiam Concilii Carthaginensis II, anni 352, castitatem in Sacris Ordinibus ex Apostolorum doctrina agnoverunt: Canone enim 11 hæc leguntur: *Quum in præterito Concilio de continentia et castitatis moderamine tractaretur, gradus isti tres conscriptione quadam castitati per consecrationes adnexi sunt. Episcopos, Presbyteros, et Diaconos, ita placuit, ut concedat Sacrosanctos Antistites et Dei Sacerdotes, necnon et Levitas, vel qui Sacramentis divinis inserviunt, continentes esse in omnibus, quo possint simpliciter, quod a Deo postulant, impetrare, ut quod Apostoli docuerunt, et ipsa servavit antiquitas, nos quoque custodiamus.* Præterea ad hujus legis antiquitatem firmandam quam maxime facit celebris illa D. Augustini regula, his concepta verbis: *Quod universa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissime creditur.* Hinc factum ut Siricius in sua Epistola ad Himerium Episcopum Taronensem, anno 385 scripta, ita loquitur, ut omnes Cælibatus lege, ab Apostolo instituta, teneri, sine ulla prorsus dubitatione affirmet, perspicue eam vetustissimam in Ecclesia demonstrat, atque in transgressores tanquam gravis criminis reos animadvertat. Quæ vero a Siricio fuerant sancita, servanda penitus esse rescripsit Innocentius I, anno 405, ad Exuperium Episcopum Tolosanum. Atque ita cæteri Pontifices qui hanc Cælibatus legem in majoribus Ordinibus constitutis impositam, confirmarunt. Ea vero ratione sese gesserunt Concilia tam generalia quam particularia, quæ hujus legis meminerunt, ut satis insinuant se novam legem non condere, sed ab Apostolica sanctione emanatam instaurare ac confirmare. Paulatim ex Ecclesia Latina lex

(1) Non una est Doctorum mens in ætate determinanda qua hoc Concilium celebratum fuerit. Regimon etenim manifeste errans, dicit illud anno 612 habitum. Natalis Alexander vero anno 688. Pagius anno 691. Petavius, Harduinus pro anno 705 et 707 stant. Sed Binius, Labbe, Papebrochius, Christ. Lu-

Cælibatus ad Orientis Ecclesias devenit; et quemadmodum antea Clerici ad castitatem servandam consuetudine, postea lege fuerunt obstricti. Attamen a primævæ disciplinæ puritate recedentes, majoribus Clericis integrum fuit uxores ante ordinationem susceptas retinere, et tantum Episcopi castitatis legi obnoxii fuerunt. Quod vero Socrates asserit de filiis plurium Episcoporum, tantum de Patriarchatu Constantinopolitano intelligendum esse tenet Dr. Doellinger Orig. Christian. Denique in Synodo Trullana anni 692 (1), tantum antiquæ Ecclesiasticæ disciplinæ formam servare curarunt, cum reapse Cælibatus legem penitus evertabant can. 12, 13, 48. Quamvis enim ibi nullum declaratum fuerit matrimonium post Ordinationem contractum, tamen solis Episcopis illius usus proscriptus, et eorumdem uxores Monasteria procul ab Episcopo exstructa ingredi jubentur; tota præterea continentia a Presbyteris et Diaconis requisita erat, quando Altari essent ministraturi: et ita in Ecclesia Græca quoad Cælibatum se res habet. Doellinger, l. c. Append., § 11. Quoad Ordines vero Diaconatus inferiores, varia primum fuit Ecclesiarum disciplina, deinde vero in Ecclesia Latina Cælibatus legi tantum Subdiaconi subjecti. Vid. Thomassin.; Perrone loc. cit., et præcipue Zaccar. in sua præclara dissertatione, cui titulus *Storia Polemica del Celibato Sacro*. Vid. etiam Not. Edit. Neap. ad n. 1 Auctoris, ubi fere eadem invenies, sed non eodem ordine.

(9. Convenientissime porro lex Cælibatus sacris Ministris est imposita, utpote quæ vitæ sanctimoniam præferat, quæ ad rite sacra munera obeunda non ducunt, removeat impedimenta; quæque cum ecclesiasticæ vitæ instituto maxime faciunt, inducat. Equidem nemo inficiabitur legem Cælibatus ratione objecti esse sanctissimam: sufficeret sane inspicere quemadmodum Justinus, Athenagoras, Origenes, Minutius Felix, Christianæ Religionis Apologistæ illustres eam omni laude cumularunt, et inter ipsius præcipuas glorias adscribere non dubitarunt. Sufficeret quoque unanimis Patrum consensus, sed et Christus ipse et Apostoli verbo et exemplo eam commendarunt. Matth. XIX, 11; I Corinth. VII per integrum. Imo uti etiam Athanasius, necnon cæteri Patres loquuntur, Christus *inter cætera dona largitus est nobis in virginitate exemplar angelicæ sanctitatis.* Insuper, quod et illius sanctitatem liquido demonstrat, perspicuum est ex Apostolo l. c. et Patrum testimoniis virginitatem conjugio esse præstantiorem, de qua inter cæteros Chrysostomus, Lib. de Virginitate, cap. 11, sic loquitur: « Virginitas est bonum: id ego quoque fateor; atqui nuptiis etiam melior: et istud tibi assentior; ac si libet, illud adjungam, tanto nuptiis eam præstare, quanto

pus, alique cum Baronio verius asserunt anno 692 fuisse celebratum. Quod equidem egregie Zaccaria adversus Natal. Alexandr. firmat ex ipsis Concilii verbis Canon 5 in sua Historia Polemica Sacri Cælibatus lib. I (EDIT. CASIN.).

cælum terræ, quanto hominibus Angeli antecellant, ac si quid præterea audendum est, etiam, etc.» et Concilii Tridentini sess. 24, cap. 10, anathemate perstringitur qui dixerit: *Non esse melius ac beatius manere in virginitate, aut Cælibatu, quam jungi matrimonio.* Cum igitur Sacer ministrorum Dei status, quo homines tanquam Aaron in sortem Domini vocantur, reliquos sanctitate et excellentia longe præstet, sanctius et sublimius vitæ genus exinde postulat: quapropter ad legem Cælibatus servandam, utpote sanctissimam, convenientissime Clericos teneri nemo est qui neget. Paulus præterea, l. c., clamat dicens: *Qui sine uxore est, sollicitus est quæ Domini sunt, quomodo placeat Deo. Qui autem cum uxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, et divisus est.* Officia vero Sacrorum Ministrorum præcipua sunt sacrificium offerre Deo, orare, præesse, docere, Sacramenta ministrare, infirmorum, et pauperum gerere curam, atque alia id genus charitatis et Religionis officia præstare. Si igitur Sacerdos *alligatus* esset uxori, utique *quæ sunt mundi sollicitus esset, quomodo placeret uxori, et a Deo divisus, atque alienis curis a rite Sacris muniis obeundis distractus.* Porro si teste Apostolo II Timoth. II, 4: *Nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut magis sit expeditus in suis officiis exsequendis, nemo est qui non videat ab his omnibus liberum esse cælibem Ecclesiæ ministrum.* Postremo non præmittendum censuimus brevi perpendere Christianæ Religionis propagationem magna ex parte huic Cælibatus legi esse ascribendam; non enim intelligere possumus quomodo Congregatio illa omnium maxima de Propaganda Fide stare posset, nisi Ministri Divino cultui mancipati, huic de castitate servanda tenerentur legi; neque profecto quotidie tot in tam longinquas et barbaras pergerent nationes, nam adeo pauci invenirentur, qui uxorum filiorumve precibus, gemitibusque obsistentes, sine reditu spe, Missionem aggredirentur. Et quantæ utilitatis sit Cælibatus respectu Missionariorum, facile est colligere, si inspicatur quam impari exitu et dissimili causa Missionem suscipiunt Catholici et Protestantes.

(10. Reliquum est ut paucis expendamus Cælibatus legem, neque juri divino, neque naturali adversari. Et primo quod juri divino non obstat, id ex superiori numero allatis facillime deprehendere quisque potest; nemo

etenim tam obtusæ mentis nusquam invenietur qui aliquo pacto suspicatur, quod Christus sanctificavit quoque et Apostolorum exemplo commendavit, quodque Patres summis laudibus decorarunt, aliqua ex parte juri Divino posse adversari. Huic addatur exemplum tot illustrium virorum, qui a remotissima antiquitate singulari doctrinæ ac sanctitatis nota floruerunt, quique laudem et maximam omnium venerationem adepti sunt, qui tamen in Latina pariter ac in Orientali Ecclesia cælibem duxerunt vitam. Neque est credendum Ecclesiam, dono præditam infallibilitatis, aliquid contra jus divinum mandasse, cum tot Pontificis sanctionibus, Conciliorum decretis legem Cælibatus sacris ministris impositam probavit confirmavitque. Sed lex Cælibatus nec juri naturali adversatur; si qua enim foret repugnantia, dicendum quod Deus et Homo, Christus, Sanctissima Mater, Apostoli, quotquot Sanctos colimus Virgines, Monachorum cælus, eorumque Patriarchæ, contra jus naturæ peccaverint, a quo Christiana abhorret mens; horrendum enim est, atque blasphemum. Præterea ad repugnantiam illam efficiendam, aliqua naturæ lex exstare deberet, qua omnes et singuli humani generis individui ad matrimonium tenerentur, quod etiam cogitare est absurdum. Nam ea hypothesi omnes utriusque sexus sive pauperes sive divites; sive boni sive infirmi, sive pares sustinendis matrimonii oneribus, sive impares; sive servi, sive liberi, omnes hac lege ad nuptias contrahendas essent obstricti, quod equidem præter absurditatem pluribus in casibus esset impossibile. Hanc porro legem neque populi, neque cujuscunque ætatis sapientes, legislatores, et naturæ juris periti agnoverunt, nec quisquam ratione præditus agnosceret, cum et ipsi idolorum cultores Ægyptii, Indiarum incolæ, Persæ, Græci et Romani, Cælibatus cultores magno semper honore prosecuti sint, et non utpote naturalis legis infractores et reos propterea traduxerint. Henricus Morini, *Histoire critique du Celibat*; Albert. Fabricius, *Bibliograph. antiquaria*; De Maistre, *Du Pape*, lib. III, cap. 3, part. 1. De tota vero hac Cælibatus questione vid. Zaccar in toties laudata Historia sacri Cælibatus, et in nova sua Cælibatus defensione; Delingan. Joseph. Pium Joan. lib. cui titulus Cælibatus vindiciæ sub nomine Flamini Cephali, Perrone, Thomassin., Zallinger, aliosque Juris Ecclesiastici scriptores.

CALIX.

SUMMARIUM.

1. Calices in primis Ecclesiæ temporibus poterant esse etiam lignei, et vitrei. — 2. Tamen a multis sæculis obsolevit usus ille, et nunc non debent esse lignei, nec vitrei, nec de ære aut aurichalcho, aut cupro; sed tam ipsi Calices, quam Patenæ debent esse de auro, vel argento, vel saltem stamno ob magnam paupertatem. — 3. Calices et Patenæ debent consecrari ac Chrismate perungi. — 4. Calices et Patenæ consecrare de jure ordinario spectat ad Episcopos. — 5. Ex privilegio tamen possunt Cali-

ces ac Patenæ benedicere, seu consecrare Abbates, alique Prælati usum Pontificalium habentes, dummodo id faciant pro solo usu suarum Ecclesiarum. — 6. Abbates, alique Prælati usum Pontificalium habentes, si Calices et Patenæ consecrant pro usu aliarum Ecclesiarum, possunt ab Episcopis tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis puniri, et coerceri Interdicto ab ingressu Ecclesiæ, et suspensione ab exercitio Pontificalium. — 7. Privilegium consecrandi Calices et Patenæ, cum ex Jure Ecclesiastico proveniat, potest a Summo Pontifice concedi